

АДАПТИВНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Харченко М.Є., Кулик Н.М.

Державний вищий навчальний заклад

«Донбаський державний педагогічний університет»,

м. Слов'янськ

У роботі розкрито сутність адаптивного управління як управління в системі з неповною апріорною інформацією в керованому процесі, який змінюється по мірі накопичення інформації й приймається з метою покращення функціонування підприємства. Таке визначення основних понять адаптації пов'язане з тим, що знання про об'єкт та середовище, в якому він функціонує, невизначені. Відома лише приналежність їх до певного класу і мета управління, від якої залежить бажана поведінка об'єкта. Задача полягає в тому, щоб знати алгоритм управління, що забезпечить досягнення мети за кінцевий період часу для будь-якого суб'єкту і умов його функціонування, що належать до певного класу.

Особливості адаптивного підходу в системі управління підприємства пов'язані з розробкою та реалізацією найбільш результативних та оперативних стратегій відображення діючим підприємством та його мережевими структурами впливів середовища. До адаптаційних заходів в системі управління відносимо: оптимізація рівня ризику прийняття рішення та маневрування ресурсами; використання економіко-математичних методів та моделей діагностики, що підвищують оперативність прийняття управлінських рішень; забезпечення високої маневреності та гнучкості цілей і стратегій розвитку підприємства за рахунок процесів пасивної та активної адаптації та ін.

Процеси активної адаптації підприємства безпосередньо пов'язані з механізмом адаптивного управління, а ефект антиципації – з процесами пасивної адаптації. Адаптивність підприємства співвідноситься з можливостями до самоорганізації підприємства як системи (змінюється структура та організація) та саморегулювання системи (змінюється спосіб регулювання). Активізація механізму оперативного контролінгу дає можливість оптимізувати у короткостроковому періоді співвідношення «затрати-прибуток» підприємства, а механізму стратегічного контролінгу – життєздатність системи у довгостроковому періоді. Якщо функціонуюча система управління дозволяє ліквідувати коливання в середовищі ринкових взаємодій підприємства, то вона є стійкою, а процес гомеостазу досяжним.

У соціально-економічних системах адаптивна модель управління являється моделлю забезпечення загальної економічної стійкості та стабільності механізму функціонування. Адаптивна модель процесів управління в соціально-економічних системах вирішує задачу синтезу механізму оптимального управління та складається з двох частин: адаптивної системи планування (пошук оптимальної траєкторії руху) та адаптивної системи реагування (пошук управляючих впливів, корегуючи відхилення від оптимальної траєкторії руху системи).